

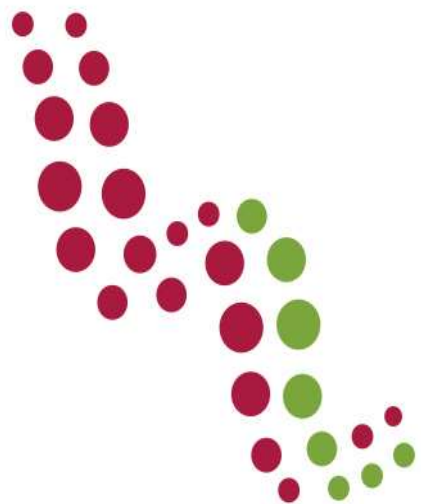
SOPRONI
EGYETEM |

BENEDEK ELEK
PEDAGÓGIAI
KAR

CODES AT-HU74
ONLINE ZÁRÓ KONFERENCIA
2022. február 24.

Interreg

Austria-Hungary 2014-2020

Dr. Varga László

Mit tudunk és mit teszünk?

Pedagógiai újratervezés

Mikor született ez a gondolat?

„Fiatalságunk rosszul nevelt, fittyet hány a tekintélyre és semmiféle tiszteletet nem tanúsít az idősek iránt. Manapság fiaink nem állnak fel, ha belép egy idős ember, feleselnek a szüleikkel és fecsegnek ahelyett, hogy dolgoznának. Egyszerűen kiállhatatlanok.”

Szókratész Kr. e. 470-399

„Fiatalságunk rosszul nevelt, fittyet hány a tekintélyre és semmiféle tiszteletet nem tanúsít az idősek iránt. Manapság fiaink nem állnak fel, ha belép egy idős ember, feleselnek a szüleikkel és fecsegnék ahelyett, hogy dolgoznának. Egyszerűen kiállhatatlanok.”

Tehát

- Az ember nem változik, a génállomány viszonylag állandó évezredek óta
- A világ, a technológia változik rendkívül gyorsan
- Nehezen éli meg a 21. századi ember
- SOCIAL PAIN

Alfa generáció (2010–)

- A 2010 után születettek korosztálya, amelyről még nagyon kevés információ áll rendelkezésünkre. Több helyen „új csendes” generációként említik, mivel családi és óvodai viselkedésükre a korábbiakhoz képest csendesebb, visszafogottabb viselkedés jellemző (ugyanakkor egyes tagjainál az agresszió erősödése is megfigyelhető).
- Ugrások az online és offline világok között, de nincs idő az átzsilipelésre
- „Szupermost” generáció – csak a jelenben élnek
- Internet már nem eszköz, hanem ÉLETTÉR
- Szinte csak képi tartalmak

Világok (h)arca

- Napjaink kultúrájának alapvető jellemvonása az azonnaliság,
- A globalizált tartalmak helyi értelmezése, valamint a tömegkulturális szimbólumok folyamatos terjedése és használata – a mai generációk számára a világ természetes velejárói.
- A digitális objektumok alig 20 év leforgása alatt mentális-kulturális sokkok sorozatát okozta
- A korábbi generációk csak lassan képesek (ha egyáltalán képesek) alkalmazkodni.
- Mindebből kitűnik, hogy az egyes generációknak nemcsak hogy mások a tapasztalataik, de „más nyelvet is beszélnek” – ez azonban nem jelenti azt, hogy nem érthetjük meg egymást.

Technika változása

- 38 év alatt 50 millió rádió
- 13 év alatt 50 millió TV
- 4 év alatt 50 millió internet felhasználó
- 3 év alatt 50 millió iPod felhasználó
- 2 év alatt 50 millió Facebook felhasználó
- 3 nap alatt 1 millió iPhone 3 GS felhasználó

Sue Palmer: Mérgező gyermekkor

A kultúra gyorsabban változik, mint azt követni tudjuk = SOCIAL PAIN

Az ember képességei

Kognitív: tények, adatok, ismeretek megértése, logikus, elemző feldolgozása

Hiányzik:

Affektív: konkrét érzelmi készségek – érzelmek felismerése, átélése, megrendülés, öröm

Konatív (mozgósító): kíváncsiság, érdeklődés, motiváció, munkakedv, játékkedv

Szociális: társas készségek – egymásra figyelés, kooperáció, kapcsolatteremtés, vezetés

Más gyermekkor

- A technológiai újdonságokra jóval fogékonyabb fiatalok, idegrendszerük plaszticitása, felfedezőkedvük mérhetetlen nagysága okán lépéselőnybe kerülnek a náluk idősebbekhez képest.
- A kétféle tudás konfliktusa jelenleg generációs konfliktus. (Csepeli György)
- A legnagyobb probléma: a gyerekeknek lerövidült a gyerekkora
- Gyerekkorától megmértetésekkel találkozók
- Gyakran ugyanolyan óraszámokban tanulnak/képződnek, mint a szülők munkaideje
- Narcisztikus viselkedésformák, ÉN-es közegben élnek (Tari Annamária)
- Érzelmi inkontinencia

A problémák

- Csak online benyomás a másikról – kötődések hiánya
- Transzparencia – mi marad az intimszférában?
- Védtelenség – a személyiség határainak fontossága
- Illúziók – az online idealizáció hatása
- Mintakövetés?
- Hálózati lét és agresszió
- Online csoport és offline nevelés
- A gyerek életkori jellemzője, hogy meg akarja csinálni, amit mások is csinálnak.
- Online szorongások
- FOMO (fear of missing out) – rettegés attól, hogy kimarad valamiből

A segítő pedagógus (felnőtt)

- Segíti a reális önértékelés kialakulását
- Megismeri azt a környezetet, amiben a fiatalnak léteznie kell
- Képviseli az offline élet fontos értékeit
- Időt szán beszélgetésekre
- Hiteles gondolatokat közöl
- Törekszik a konstruktív megoldásokra akkor is ha érzi a tekintélytisztelet fogalmának megváltozását
- Felelős a digitális intelligencia kialakulásáért

Neil Postman: „az információs technológia
fausti alku, mivel a technológia egyszerre
ad és egyszerre vesz el, és sohasem egyenlő
mértékben...”

Gumicsont

A kisgyermeknek óriási a képigénye, de nem tud különbséget tenni külső és belső kép között. Ha a tévét látja, szinte "ráveti magát", hiszen képet lát. → egyre kielégületlenebb és feszültebb lesz, mert nem indul be a belső képkivetítés folyamata, hanem helyette újabb, idegen információk árasztják el, "mossák át" az agyát.

A külső kép (tv, internet) olyan a gyerekeknek, mint a kutyanak a gumicsont: rágja, szívja, de hiába: semmit nem tud lerágni róla, és éltető nedv sem szivárog belőle.

Mit javasol a szakember?

- Olvassunk mesét a gyermeknek! A feszültséget, szorongást oldani csak a hallgatott mese tudja igazán
- A gyermek ilyenkor "kettős tekintettel" néz a felnőltre: rászögezi a tekintetét a mesemondóra, de közben a hallottakat látja maga előtt
- Elindult a saját mozija, a belső képeinek sorozata, amelyekkel azonosul
- Talán ezért mesélt a nagyapám!

Túlzott és korlátlan online

Fizikai: ízületi fájdalmak; fejfájás; alvászavar; szem kiszáradása, gyulladása; ínhüvelygyulladás; izom-és csont deformitások; állóképesség, immunrendszer gyengül, vegetatív tünetek... passzivitásra szoktat

Pszichés: viselkedésbeli torzulások, szorongás, depresszió, érzéketlenség, önértékelési zavar, függőség („vezetékes drog”), személyes higiénia elhanyagolása, evészavarok, alvásproblémák, figyelemzavar, tanulási problémák

Szociális: eltávolodás a családtól, a társas élet hiánya, sűrűn cserélt munkahelyek, a függő gondolatait a játék tölti ki akkor is, ha nem a gép előtt ül. A valóságtól a virtuális célok felé fordulás. Azonnali belépés a felnőttek világába

Anyagi: horribilis számlák

Tanácsok

- Közös családi időtöltések, mint alternatívák
- Bátorítsuk gyermekünket arra, hogy valódi kortárskapcsolatokat építsen
- Segítsük gyermekünk szocializálódását (különösen, ha bátortalannak, félénknek látjuk kapcsolataiban). Szükség esetén kérjünk tanácsot pedagógustól, pszichológustól
- A gyermek legfontosabb példaképe a szülő
- **3 év alatti** gyerek **semmiképp** ne üljön számítógép előtt, a **4-6 éves legfeljebb 20 percet**, az **alsó tagozatos fél órát** naponta, és azt is a szülővel együtt, a **felsősöknek egy óra**, a **középiskolásoknak maximum két óra** számítógépezés ajánlott naponta,
- A számítógépezés után a gyerekek lehetőleg már **ne nézzenek tévét**

Mi van az agyunkban?

Korábban: gondolatok (ez mérhető, meg is tesszük)

Ma: érzések és emberi kapcsolatok (nehezen mérhető, ingoványos terület)

Két rendkívül fontos felismerés:

- ***1. az emberi agy érző szerv***
- ***2. az emberi agy társas szerv***

Az agyról régen és ma

Régi felvetés	Új megközelítés
Agy születéskor készen van – 100 mrd	Az elme túl korán születik
Döntően genetikailag determinált	Öröklés, környezeti tényezők, nevelés
Dichotómia (test lélek szembeállítása)	Kölcsönhatások gazdag szövedéke
Agyfejlődés lineáris	Agyfejlődés periodikus jellegű
Felnőtt agya a legfejlettebb, igen aktív	Kisgyermeki agy rendkívül fejlett, aktív, serdülőkor végére az aktivitás csökken
Agysejtek (neuronok) száma döntő	Kapcsolatok (szinapszisok) száma a döntő
Az agy tapasztalatfüggő	Az agy élményfüggő is - EQ
Korai kapcsolatok, kötődések pozitív keretet biztosítanak a tanuláshoz	Korai élmények az agyat is befolyásolják
Az agy magányos szerv	Az agy szociális - SQ

„Az agy felépül, nem születik.”

(Brain Research, Jack Shonkoff, Harvard University)

- Mit tudunk?

- Ma már sokat tudunk a gyermeki fejlődésről, annak természetéről. Ki ma a sikeres, boldog ember? (IQ?)

- Mit teszünk?

- Azt tesszük-e, amit tudunk? Az agy emocionális és társas! Megtámogatjuk-e a praxisban?

- Szakadék: elmélet - gyakorlat – iskola legyen innovatív

- CODES SZOCEMO feladataink ezt szolgálják!!!

A gyerekeknek feladatokra van szüksége

- Csak az viszi valójában előrébb az embert, amiért saját maga megoldozott.
- Az agy számára a valódi kihívások a döntőek.

A nagybácsival pecázni, vagy megmászni egy hegyet.
A kalandok tettek mindnyájunkat erőssé.

Az érzelem szerepe

- Az érzelem szerepe a test és lélek összehangolása, összekötése
- Érzelem szervezi a gondolkodást, az emlékezetet, a viselkedést, a társas működéseket
- Tudomást szerzünk egymás vágyairól és vélekedéseiről
- A gyerekek saját érzélemélményei jelzik, hogy mi működik és mi nem működik egy interakcióban
- Viselkedésváltoztató jelentősége van
- Fontos az érzelmekről való beszéd – az érzelem kommunikációja

Gerald Hüther

Új nevelői kultúra:

Ma már mást jelent intelligensnek lenni!!!

Közel maradni, messze repülni...

Az ember akkor érzi jól magát, ha közösségben van, de szabadon fejlődhet.

Pozitív nevelés! (Seligman)

Elfogadni, támogatni és szeretni

Az önmagát beteljesítő jóslat:

Semmi sem biztosítja a tanuláshoz szükséges nyitottságot és nyugalmat annyira, mint a bizalom és a bátorítás. A bátorítás csak akkor működik, ha hiszünk benne, hogy a dolog, amire a másikat bátorítjuk, tényleg megvalósítható. A tanítás legmagasabb foka az a készség, hogy másokat inspirálni tudjunk.

Csúcsélmények – a flow

- A csúcsélmények leginkább akkor jönnek létre, amikor nagyon mélyen belefeledkezünk valamilyen tevékenységbe.
- Csíkszentmihályi flow-nak, azaz áramlatnak nevezte azokat a tökéletes pillanatok, amelyeket az **öröm, a kreativitás és az élet teljes felvállalása** jellemez.
- A flow egy spontán, erőfeszítés nélküli mozgás.
- Nem passzív állapotunkban ér el!

Társas intelligencia (SQ)

Nem sokkal Ádám megteremtése után Isten társat is adott mellé. *Nem jó az embernek egyedül lenni" (1 Móz 2:18)*

- Az ember társas lény
- Nem lehetünk sikeresek egyedül
- Magunkhoz kell vonzani az embereket
- A kulcs ebben is az érzelmi intelligencia
- A nevelő embermágnessé válik

„az emberi kapcsolatainkban megnyilvánuló bölcsesség.” (Thorndike: Intelligence p. 228)

Jaán Kross: A bogár

„Kisfiam izgatottan kiabált:

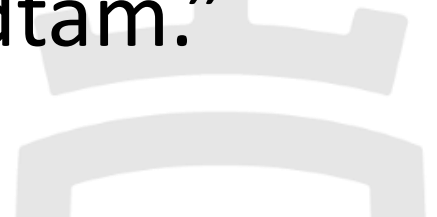
- Apu, gyere, nézd: milyen szép bogár!

Fontos dolgokkal foglalkoztam éppen,

Hát odakiáltottam válaszképpen:

- Nézd egyedül! Akkor sem szebb az, hogyha ketten
nézzük

De lelkem mélyén tudtam, hogy hazudtam.”

Miért is a társas?

- Énlátásunk torzító
- Versengés – kooperáció
- Szereptanulás – viselkedés – első nyolc év a másolás időszaka
- Összemérjük magunkat a többiekkel
- Teljesítmény és vélemények területén
- Bizonytalan helyzetekben

Cél: + önértékelés, + ÉN-kép

Mindig van jó hír: szapioszexualitás – 21. sz. jelenség

- Lényege a külső adottságok helyett az emocionális és társas intelligencia iránti vonzódás
- Sile Walsh ír pszichológus - az öntudatosság, a rugalmasság és az empátia az „új szexi”

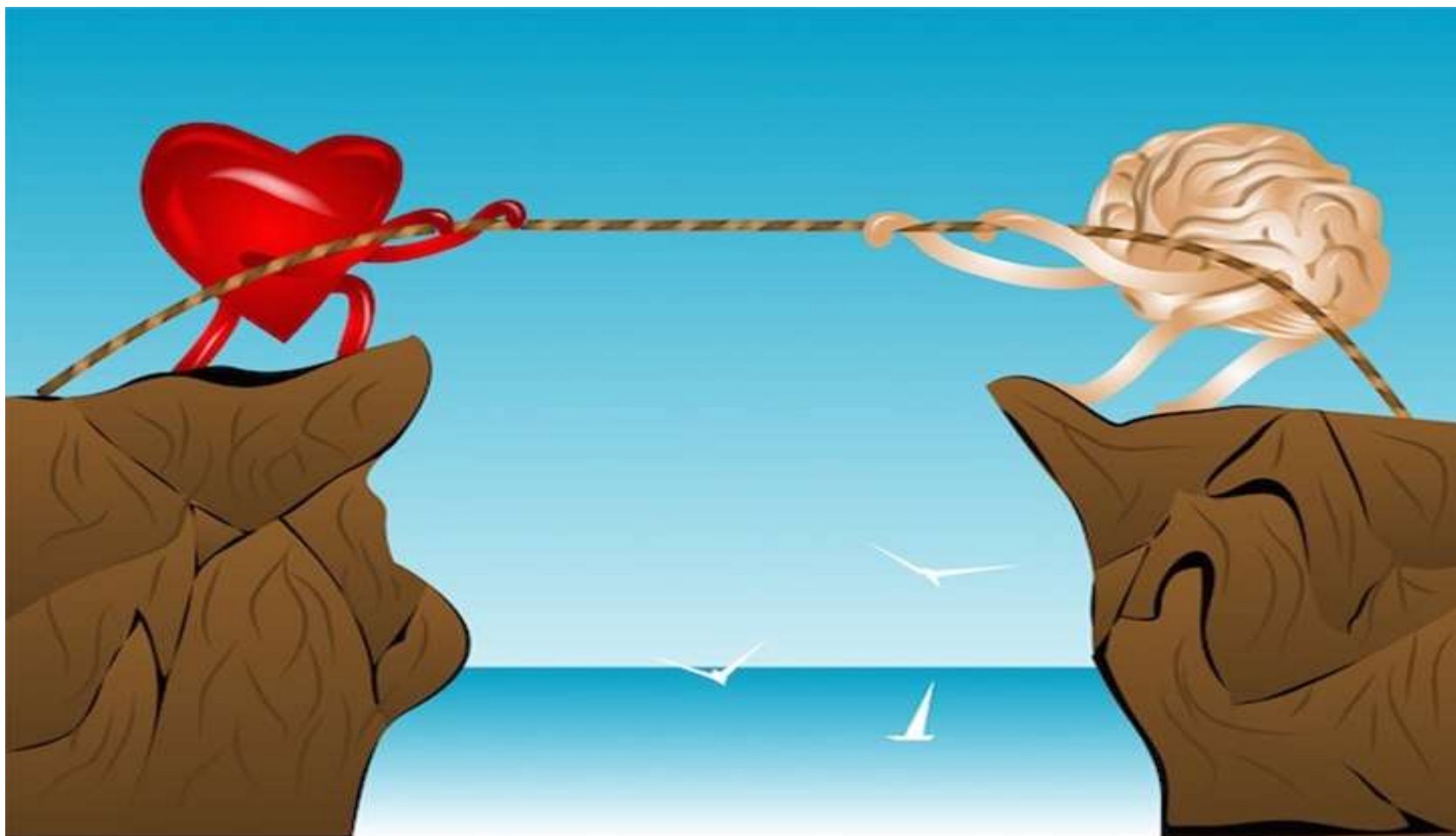
A vonzalom új formája:

sikeresek, békességet sugároznak, fejlődésre
ösztönöznek

igazán törődnek (magukkal is!)

Az ember társas lény.....csak van aki jobban,
és van, aki kevésbé...

CÉL: Belső világunk gazdagítása

- Érzelmek, kapcsolataink, motivációink, több ezer éves kultúránk
- Be kell vonni őket a tanulási folyamatokba, napi életünkbe, így sokkal sikeresebb lesz a tárolás
- Fejleszteni kell belső világunkat, DE: információ robbanás
- Sajnos nincs rá „idő”, felületes tanulás, érzelmek kikapcsolása
- Agyra nehezedő adaptációs nyomás miatt: drogok, neurológia, kulturális örökség átadása silány
- Szociális izoláció – netes vásárlás, önzés, kis közösségek hiánya

Megoldás: művészeti nevelés, katartikus élmények (flow), etika, kisközösségek, teremtő tevékenység

Belső világunk: a gyökerek és majd a szárnyak

- "A gyermekeink tőlünk kapják a gyökereiket, hogy később szárnyakat növeszthessenek." (Markham, 2016)
- A kiegyensúlyozott és egyben zavartalan fejlődés érdekében a kisgyermeknek **mélyre nyúló és lehetőség szerint messzire szerteágazó** gyökérzetet kell növeszteniük annak megéléséhez, hogy erősen és biztonságosan létezzen saját világukban.
- Az érzelmi biztonság megélése nélkül a **gyerekek félnek a repüléstől.**

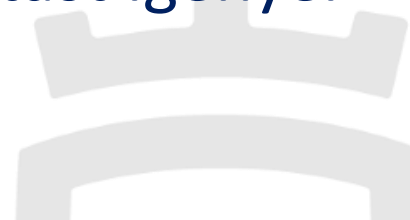
Néhány fontos feladatunk

1. Eddigi pedagógiai, kapcsolati kultúránk újragondolása és esetleges átalakítása, újratervezés
2. Az egymáshoz való viszonyunk javítása, a kreativitás, proszocialitás, empátia, felelősségvállalási hajlandóság...
3. Cura personalis: személyes odafigyelés és törődés
4. Az eldologiasodás, az idegenség, a kirekesztés és a motivációs deficit megszüntetése
5. A családban, a közösségekben **legyen tér és idő**

Ajánlás

- Élményalapú, heurisztikus tanulás
- Pozitív pedagógia
- Kollektív munkaformák alkalmazásai
- Cselekvések közben megszerzett tudáselemek, melyek a kompetenciákat felépítik
- Ezek **tudatosítása** mintegy metakognitív tudásrendszert létrehozva
- Ezekre való **reflexió – kritikus gondolkodás, kauzális gondolkodás**
- Gyerekek gondolkodása **holisztikus**, ez holisztikus oktatást igényel

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

